

IZHAJA VSAKO SOBOTO
Uredništvo in uprava Ljubljana, Dalmatinova ulica 11. — Poštni predal št. 115. — Naročnina na mesec 4 Din, četrt leta 12 Din, pol leta 24 in na leto 48 Din. — Za inozemstvo na mesec 8 Din.

EDINOST

GLASILO JUGOSLOVANSKE NARODNE STRANKE

Inserati po tarifi. — Cekoval račun: Ljubljana 12.042. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi naj se pošiljajo le na poštni predal št. 115, Ljubljana L.

Leto I.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1934

Štev. 29.

Na dve strani . . .

Opozicijska Narodna stranka prireja javne shode, vladna JRKD stranka pa konference z vabili v zaprtih prostorih — Vsi napadi JRKD stranke na opozicijo so brezuspešni — Narod bo v borbi za svoje pravice vztrajal do popolne zmage

Veliki beograjski dnevnik »Politika« je objavil v svoji 9434. številki prejšnji četrtek na uvodnem mestu »veliki govor predsednika vlade g. Nikole Uzunovića na konferenci JNS v Nišu.«

G. Nikola Uzunović je predsednik Jugoslovanske nacionalne stranke in njegov govor prinaša omenjeni veliki beograjski list na prvi in drugi strani kot posebno važen, čeprav je bil ta govor izgovorjen na popolnoma zaključeni in zaprti konferenci, na katero so imele pristop samo povabljeni osebe — s pismenim povabilom. Obenem je pa tudi res, da ta veliki beograjski list, kakor tudi ostali veliki dnevniki, ne prinaša nikdar niti besedice o javnih shodih — opozicijske Jugoslovanske narodne stranke, kar nam je povsem razumljivo in kar razume prav dobro tudi ves ostali narod, ki bere te liste.

V naši državi obstojata zaenkrat samo dve stranki, in sicer vladna JRKD ali novoimenovana Jugoslovanska nacionalna stranka ter opozicijska Jugoslovanska narodna stranka.

Vladna JRKD stranka noče dati narodu prepotrebni zakonov proti kartelom, proti korupciji, za svobodne tajne volitve, za svobodo tiska itd., dočim se naša Narodna stranka bori predvsem in edino za narodne politične pravice in za boljše gospodarsko stanje v državi.

Na omenjeni niški konferenci JRKD stranke je dejal g. Uzunović med drugim tudi sledeče: »Ni druge politične smeri, razen naše. Pri vsem tem se mi ne oglasamo na vse one akcije naše takoimenovane opozicije, ki poskušajo veliko delo šestojanuarske politike s svojimi nediscipliniranimi, nepremišljenimi, deloma pa tudi nedovoljenimi akcijami spraviti v nevarnost in ga kompromitirati. — Katere nedovoljene akcije pa so to?«

»Kaj naj storimo?« — se vprašuje nadalje g. Uzunović — »ali naj prirejamo po državi velike shode ali naj se zadovoljujemo s tem, da sklicujemo izključno le strankine funkcionarje, podoficirje in oficirje stranke na konference in da takole v zaprtih lokalih iznašamo rezultate dosedanjega našega političnega dela. — Nobenega posebnega razloga nimamo, da bi posebej reagirali na izpade naših nasprotnikov. Rekel sem: lahko je njim sklicevati shode, ker, če tudi jih sklicujejo, prihaja nanje le malo ljudi, in še ti niso njihovi pristaši, ker tako njihovo delo, kakor tudi njihova politika ne moreta imeti stvarnih in iskrenih pristašev, temveč prihajajo na te njihove shode radovedneži le zato, ker so brali na lepkih, da bo prišel na shod ta

ali oni poslanec, čegar ime se je omenjalo pogosteje v časopisju. Veliki shodi so nepotrebni. Zato smo sklenili, da ne bomo sklicevali velikih shodov, ker ni niti razlogov niti potrebe, da bi razgibali narod v tako velikem številu.«

Tako je govoril g. Uzunović leta 1934; vsi se pa še dobro spominjamo slovitega shoda vladne JRKD stranke v Nišu leta 1933., na katerem je bilo, po zatrjevanju vladnih strankinih funkcionarjev v njihovem tisku, okrog 200.000 oseb s prostimi, brezplačnimi vozovnicami, ki so se pripeljale iz vseh krajev države; dalje pa se spominjamo tudi enakih shodov JRKD stranke v Novem Sadu in v Sarajevu prav tako leta 1933.

Nastaja pa sedaj vprašanje, zakaj je bilo leta 1933. treba sklicevati in prevažati ljudstvo na te velike shode vladne JRKD stranke in zakaj tega sedaj v letu 1934. naenkrat ni treba? Kaj se je vendar spremenilo od lani na leto? Ali morda ni več brezplačnih vozovnic? Ali morda narod noče več hoditi na te shode ali pa je narod že večinoma prestopil v Jugoslovansko narodno stranko ter prepustil »podoficirje in oficirje« — vladni JRKD stranki za uporabo na njenih konferencah v »zaprtih lokalih?«

Narod vidi, da zahteva naša Narodna stranka tajno glasovanje in svobodne volitve ter da vsega tega noče dati — vladna JRKD oziroma Jugoslovanska nacionalna stranka. Naša opozicijska Narodna stranka vodi borbo za svobodo tiska, za svobodo zborovanj in dogovorov, česar pa vsega ne da narodu — vladna JRKD stranka. Jugoslovanska narodna stranka zahteva najostrejši zakon proti korupciji, toda tudi tega ne da narodu — vladna JRKD stranka. Narodna stranka zahteva popolno razdolžitve kmetov, obrtnikov, trgovcev in malih pridobitnikov ter ustanov; toda tudi tega ne da narodu — vladna JRKD oziroma Jugoslovanska nacionalna stranka. Narod zahteva ukinitve vseh nepotrebnih industrijskih zaščitnih carin, zahteva ugodnejše trgovinske pogodbe v korist kmečkih pridelkov, toda niti tega mu noče dati — vladna Nacionalna stranka.

Razmere med narodom so vsak dan težje, kar pa vladni JRKD ni niti najmanj mar, saj je prav ona povišala kmetu zemljiški davek, obrtniku in trgovcu dohodnino, trošarine in takse, tako, da ves narod komaj še diha, na drugi strani pa razne tuje delniške družbe pri nas prikrajšujejo našo državo za sto in stot milijone dinarjev, česar nikakor noče preprečiti JRKD stranka.

Omenjeni »veliki govor« g. Uzunovića, šefa vladne Jugoslovanske nacionalne stranke pomeni oster napad na opozicijsko Jugoslovansko narodno stranko in na njene narodne poslance, ki edini prirejajo med narodom javne shode. Mi sprejemamo to borbo, ker se zavedamo, da narod mora soditi vsakomur po njegovem zasluženju oziroma krivdi. Vladna JRKD stranka naj le nadaljuje s svojimi konferencami v »zaprtih lokalih« s svojimi podoficirji in oficirji stranke; Narodna stranka pa bo nadaljevala s svojimi javnimi shodi in zborovanji, da pripravi »radovedneže«, — kakor se je o večini naroda blagovolil izraziti g. Uzunović, — za borbo z veliko, vsestravno JRKD oziroma preoblečeno Jugoslovansko nacionalno stranko.

Mi bomo še vedno brez prestanka vpraševali te generale, oficirje in podoficirje iz JRKD stranke, zakaj se ne upajo izdati zakona proti korupciji? Velike korupcijske afere so se že pričele razkrivati in že so bile izvršene preiskave pri mnogih politikih iz JRKD oziroma novoimenovane Jugoslovanske nacionalne stranke; dejstvo je pa tudi, da so mnogi od teh politikov tudi že, povsem nepričakovano, odpotovali v — Francijo. Naj se razčisti, kdo in koliko je oškodovalec državne in narodne interese in kaznuje naj se v polni meri tako, kakor zasluži.

Danes imamo v borbi dve stranki, dva nasprotna si tabora: v prvem so gospodje iz vladne JRKD oziroma Jugoslovanske nacionalne stranke, v drugem pa je opozicijska Jugoslovanska narod-

SHODI Jugoslovanske narodne stranke

V nedeljo 16. septembra 1934
ob 10. uri dopoldne

v Kamniku
v Zdraviliškem parku

V nedeljo 23. septembra 1934
ob pol 9. uri dopoldne

v Ljutomeru
na Glavnem trgu

oziroma v primeru dežja v „Katoliškem domu“

Na obeh shodih bodo poročali narodni poslanci gg. **dr. Milan Metikoš, Miloš Dragović** in **Josip Stazić** ter predsednik Akcijskega odbora Jugoslovanske narodne stranke za Slovenijo g. **dr. Ivo Potokar**.

Shodi se vrše ob vsakem vremenu!

Udeležite se jih polnoštevilno in privedite s seboj vse znance in prijatelje!

na stranka, ki nima niti denarja niti raznih mogočnikov niti avtomobilov, pač pa ima v svojih vrstah ves narod od Vardarja do Triglava v borbi za narodne pravice in za boljše življenje v svoji domovini Jugoslaviji.

pa bomo tudi tokrat mirno počakali na sodbo — naroda!

Pridobnina in mali pridobitniki

Kmetje zahtevajo znižanje zemljarine, obrtniki in mali trgovci pa pridobnine — Narodna stranka je s svojimi 10 poslanci glasovala lani in letos proti zvišanju teh davkov, vladna JRKD stranka pa je s svojimi 285 poslanci to zvišanje izglasovala

Po vsej državi se vrše sestanki in protestni shodi obrtniških in trgovskih združenj, na katerih se sprejemajo povsod protestne resolucije proti previsoki odmeri pridobnine, ki je v resnici neznosna. Toda protesti na tovrstnih sestankih ne bodo imeli uspeha, kakor je ostalo brez vpliva tudi to, da so letos pomladi pri sprejemanju tega zakona o neposrednih davkih v Beogradu nekega dne ostali vsi trgovski in obrtniški obrati zaprti v znak protesta. Stvari je treba pogle-

dati do dna, da se spozna, kje leži krivda za to stanje.

Nihče ni proti plačevanju davkov, toda vsak zahteva, da se davek odmerja pravično in pravilno. Enaki po prometu in dohodkih, kakor tudi enaki po imetju, naj plačujejo davek enako. Ne sme se trpeti, da plačuje tovarna z večstomiljonskim kapitalom in premoženjem kot delniška družba manjši (družbeni) davek, kakor pa navaden obrtnik z nekaj pomočniki, ki plačuje dohodnino.

Zemljarina se odmerja kmetu po klasifikaciji zemljišča, po čistem katastralnem donosu, in kmet nima nobene pravice pritožiti se kamorkoli, čeprav je v naši državi nad 80 odstotkov vseh prebivalcev kmetov. Obrtniki in mali trgovci plačujejo dohodnino, ki je neznosna, kakor se vidi iz protestov, vloženih na pristojna mesta prav iz vseh pokrajin naše države. Družbeni davek pa, ki ga plačujejo vse tovarne, banke, veletrgovine in vse delniške družbe, se odmerja napram predloženi letni bilanci, napram izkaznemu dobičku. Sedanja veliki korupcijski proces v Osijeku, v katerega so zapletene nekatere tovarne kot delniške družbe, dokazuje, kako se je naša država prikrajševala za sto in sto milijone dinarjev na davkih.

Če se upošteva, da so plačevali kmetje državi 10 let na zemljarini približno po 600 milijonov dinarjev na leto in da so plačevala vsa industrijska podjetja, delniške družbe, tovarne, banke itd., ki jih je okrog 4000 v državi, komaj do 120 milijonov dinarjev na leto na družbenem davku, potem se takoj vidi, kje je treba danes, v času težke krize narodnega gospodarstva, poiskati nove vire državnih dohodkov. No to so opozarjali s svojo kritiko v narodni skupščini prav poslanci Jugoslovanske narodne stranke kot iskrena opozicija in

so glasovali proti vsakemu zvišanju podlage za odmero pridobnine. Toda kaj je koristila vsa ta borba, ko pa je vladna JRKD stranka s svojimi 285 narodnimi poslanci na vsak način hotela, da se izglasuje in sprejme prav ta obremenitev, toda ne le z zvišanjem podlage za odmero pridobnine, temveč tudi z zvišanjem raznih trošarin in taks itd., ker oni so trdili, da bo naše narodno gospodarstvo vse te obremenitve brez vseh težav moglo prenesti...

Neki poslanec naše Narodne stranke je letos pozimi še pred glasovanjem o teh novih bremenih na narodno gospodarstvo ugotovil, da bodo vse trgovine in delavnice naslednjega dne v Beogradu zaprte v znak protesta; toda tudi tega ni hotela verjeti vladna JRKD oziroma Jugoslovanska nacionalna stranka, temveč je brezobzirno izglasovala vsa ta nova bremena. Naslednjega dne so bili res vsi lokali v Beogradu zaprti. Podobno se je dogajalo tudi v raznih drugih mestih v državi.

Toda tudi to ni pomagalo, ker ima vladna JRKD stranka veliko večino tudi v senatu, kjer so enako bili vsi novi križi odobreni. Sedaj bo vse to težko mogoče spreminjati; dokler ima namreč vso moč v rokah Jugoslovanska nacionalna stranka, ne bo nikakor dovolila kakega znižanja zemljiškega davka ali pridobnine, ker ona pač ne pozna niti težav niti skrbi narodnega gospodarstva, ona noče poznati niti kmeta niti obrtnika niti malega trgovca. Mali človek je zanjo — španska vas! Če bi JRKD stranka vedela, kako težko je med narodom in kako silne težave tlači jo naše narodno gospodarstvo, bi nemudoma s svojimi 285 narodnimi poslanci in 65 senatorji izglasovala zvišanje družbenega davka ob naknadni obdavčbi za 10 let nazaj vseh tovarn, bank, velepodjetij, vseposestnikov itd. ter ob vsestranski reviziji vseh njihovih dosedanjih obdavčb, ki so bile le neznačajne; nastopila pa bi ob enem tudi proti vsakemu zvišanju zemljarine in pridobnine. Če bi vladna JRKD stranka količkaj računala s težkimi razmerami med narodom, bi že z ozirom na vse velike in kričeče afere z utajevanjem državnih davkov, s poneverbami državnega premoženja itd. nujno izdala — najostrejši zakon proti korupciji kakor tudi zakon proti kartelom industrije in trgovine. Toda znano je že slehernemu državljanu, da ta stranka nima za kaj takega niti smisla niti interesa. To je za njo zgolj — pusta demagogija Jugoslovanske narodne stranke kot opozicije.

Ko je že bil greh nad narodom storjen, kljub vsem milim prošnjam in vsem upravičenim protestom vsega prebivalstva Jugoslavije; vladna JRKD stranka noče ničesar slišati o kakem znižanju ali olajšanju pretežkih bremen, ki jih je navalila narodu na pleča; z vsem svojim ravnanjem sili narod k zavesti, da je sam svoje sreče in rešitve kovač. Zato pa je treba vladni JRKD stranki predočiti vso njeno odgovornost za to njeno slabo dosedanje delo na škodo narodnega gospodarstva, obenem pa je treba okrepiti opozicijsko Jugoslovansko narodno stranko, ki se dosledno in neodjenljivo bori proti nepravilnosti in zlemu delu vladne JRKD stranke.

Nobenega haska nima javkanje in moledovanje na usmiljenje vladne JRKD stranke, ker ona nima srca za križe in težave našega kmeta, delavca, obrtnika in malega trgovca, za vse naše

male in teptane narodne ljudi; pač pa se je zavestno in odločno treba organizirati v Jugoslovanski narodni stranki, ki se bori za narodne pravice in za boljše življenje vsega našega naroda. Današnjega težkega stanja so mnogo krivi tudi oni, ki se drže v abstinenci in ki se nočejo ali ne upajo spustiti v boj za narodne pravice; s to svojo abstinenco v političnem in javnem življenju in delovanju samo podpirajo vladno JRKD stranko in njeno občeskodljivo, profinarodno delovanje.

Dokler propada narod v vsem, ne sme nihče sedeti s prekrizanimi rokami; kdor pa vendar tako sedi in se noče boriti z narodom za narod, naj se zaveda tudi svoje odgovornosti za te težke razmere pred vsem narodom. Zato tudi spoznavajo vsi zavedni ljudje, da je brez borbe vsako izboljšanje današnjih težkih razmer nemogoče in da se koristna ter uspešna vsestranska borba da voditi le pod praporom opozicijske Jugoslovanske narodne stranke in preko njenih močnih organizacij v vseh krajih naše države.

Samo Jugoslovanska narodna stranka se bori za pravično obdavčitev, za znižanje sedanjih previsokih davkov in za uvedbo progresivne obdavčbe po premo-

ženju in dejanskem dohodku. Samo opozicijska Jugoslovanska narodna stranka vodi borbo proti kartelom in zahteva ukinitve nepotrebnih zaščitnih industrijskih carin. Le naša Narodna stranka zahteva nujno uvedbo vseh zakonov, ki jih potrebuje za svoj obstoj in zaščito naš mali človek in ki jih diktirata prospeh in dvig našega narodnega gospodarstva.

Narod! Mar ti bo pomagal oni, ki ti je nametal na pleča vsa sedanja bremena? Zakaj se še vedno obračaš nanj, kakor da nimaš lastne moči? Mar umira v tebi čut poštenosti, pravičnosti, svobode in enakopravnosti, da ne zbereš vseh svojih sil in jih koristno izrabiš za doseg lepše, blagoslovljenejšje bodočnosti svoje in svojih potomcev? Ne in stokrat ne! Mi vidimo, da se narod zaveda svoje moči in svojih pravic, zamčenih v ustavi, zakonih in kraljevi besedi! In ker se tega zaveda, se tudi pripravlja pod neomadeževanim praporom svoje Jugoslovanske narodne stranke na veliki dan obračuna in zmage pravice, na oni veliki trenutek, ko bo spregovoril svojo odkrito, svobodno besedo tam, kjer bo treba in na mestu!

Naprej, vrli borbaši!

Zmaga Narodne stranke ob sinjem Jadranu

Na obali jugoslovanskega Jadrana je ljudstvo vse Dalmacije navdušeno in solidarno sprejelo evangelij Jugoslovanske narodne stranke in se ji pridružilo v borbi za svobodo, pravico in enakost — V treh dneh 39 velikih javnih shodov v vseh važnejših krajih Dalmacije

Praznične dni v prvi polovici letošnjega septembra je Jugoslovanska narodna stranka posvetila delu in organizaciji svojega gibanja v Dalmaciji, tej bratski, solnčni pokrajini ob sinjem, jugoslovanskem Jadranu. Ta propagandna, organizatorična turneja vseh desetih narodnih poslancev in pa nekaterih članov glavnega odbora Jugoslovanske narodne stranke po kršni Dalmaciji se je pričela v nedeljo 2. septembra, nadaljevala in končala pa se je na praznik 8. in v nedeljo 9. septembra. Prvi dan, to je 2. septembra, je bilo 10 shodov, med njimi največji v Splitu, ostali pa v Klisu, Omišu, Jesenicah, Žrnovnici, Kaštelu Sućurcu, Kaštelu Starem, Trogiru itd. Dne 8. t. m. je bilo nadaljnjih 14, v nedeljo 9. t. m. pa še 15 shodov v raznih krajih primorske banovine. Vsi ti shodi so zabeležili nadvse lep in zadovoljiv uspeh, ki je dokazal, da narod povsod trumoma vstopa v borbo za svoje pravice in svoboščine.

Jugoslovanska narodna stranka že poldrugo leto organizira narod v borbi za svobodo, pravico in enakopravnost nas vseh. Z velikim uspehom smo priredili doslej že okrog 450 javnih shodov. Na velikem splitskem shodu, kakor tudi na vseh ostalih shodih križem Dalmacije, je ljudstvo sprejemalo program in idejo Jugoslovanske narodne stranke z vsem razumevanjem in odobravanjem, enako pa je odobravalo tudi stališče Narodne stranke glede splošnega političnega in gospodarskega položaja v državi. Tudi naše člane in čitatelje iz Slovenije bo zanimalo nekaj podatkov o razmerah v Dalmaciji, kjer je narod v še mnogo večji bedi, kakor pri nas.

V primorski banovini, kadar je dobra letina, se pridelava okrog

800 vagonov pšenice, 700 vagonov rži, 1050 vagonov ječmena, 7500 vagonov koruze, okrog 350 vagonov oljčnega olja in okrog 700.000 hektolitrov vina. Ribiške zadruge, ki štejejo 14.000 članov, nalove vsako leto po povprečno 800.000 kg različnih rib v vrednosti 20 do 25 milijonov dinarjev. Ribiči imajo vložnega denarja v svoje ladje, čolne, mreže, orodje itd. okrog 22 milijonov dinarjev, njihove zadruge pa prejemaajo od države na leto le po 250.000 Din podpore. Sedaj so cene rib občutno padle, nič boljše pa tudi ni s cenami vina in olja. V teh najsiromašnejših krajih naše domovine so postale razmere res neznosne. Narod pričakuje pomoč od Narodne stranke, ki skrbi za vse kraje naše domovine enako po načelu narodne solidarnosti: »Eden za vse, vsi za enega!«, in zato trumoma pristopa v borbene vrste svoje opozicijske Jugoslovanske narodne stranke. Tudi ljudstvo v tej pokrajini se trezno zaveda, da brez politične svobode ne more biti napredka v državi. Zato so vse točke velikega narodnega programa Jugoslovanske narodne stranke vzbudile v srcih vseh poštenih Dalmatincev veliko navdušenje in silno borbenost, ki stana najboljše jamstvo, da bo naša sedanja borba za nasprotniki države, naroda in narodnega blagostanja uspešna. Obračun z vladajočo JRKD oziroma Jugoslovansko nacionalno (!) stranko ter z njeno profinarodno politiko bo temeljit in težak. Med drugimi točkami so vrli Dalmatinci, ki so se udeležili prej omenjenih javnih shodov naše stranke križem vse Dalmacije, zahtevali, da se kmetje-ribiči oproste vseh valutno-deviznih težav, da bodo mogli prodajati ribe tudi v tujino, obenem pa naj se jim dovoli carin-

ska oprostitev za uvoz v tujini nakupljenega ribiškega orodja, ki ga ne izdelujemo doma. Narod zahteva, da se naženejo preko meje vsi tujci, ki so zaposleni v naši državi prav brez potrebe, dočim ostajajo naši bratje in sinovi te domovine brez kruha in zaslužka.

V raznih podjetjih, ki so last raznih tujih delniških »nacionaliziranih« družb, naj se izvede temeljita revizija in zvišanje davčne obremenitve, ker se je dokazalo, da so prav ta velekapitalistična podjetja doslej v mnogih primerih sleparila državo na davkih itd. za ogromne vsote, ki gredo v visoke stomilijone. Istočasno pa naj se znižata zemljarina in dohodnina, s čimer bodo rešeni neizogibne propasti kmet in mali obrtnik ter trgovec.

Soljeno ribo, predvsem sardele, so kupovali doslej od dalmatinskih ribičev večinoma Grki, ki pa so jo plačevali le po 2 Din kilogram; ugodneje ubogi ribiči rib niso mogli prodajati, ker nimajo zadosti ribiških zadržug oziroma zadostne podpore s strani države. V Dalmaciji je trenutno nad 12.000 brezposelnih strokovnih delavcev, ki imajo večinoma veččlanske družine; tuji izkoriščevalski velekapitalisti se ne brigajo za njihovo usodo. Cementni kartel je ustavil delo v nekaterih tovarnah in enostavno odpustil več tisoč ubogih delavcev. V dalmatinskih cementnih tovarnah se izdelava vsako leto okrog 42.000 vagonov cementa, ki se ga porabi v naši državi po 3000 vagonov na leto manj, kakor poprej, ker se sedaj precej manj zida in gradi; zato se ga pa tem več izvažava v tujino, ker so izvozne cene cementa trikrat nižje, kakor pa domače cene za notranjost Jugoslavije. Tudi ostala industrija je v tej banovini zelo močna; omenimo naj samo bauksit (okrog 5000 vagonov na leto), beli kamen s Hvara in iz Trogira (okrog 3000 vagonov), premog itd.

Državni proračun za pomorstvo zagotavlja za redne izdatke

uprave 18 milijonov dinarjev na leto; same pristaniške pristojbine pa donajajo državi okrog 6 milijonov dinarjev dohodkov na leto, od tega sam Split 2.769.000 Din, dočim se troši za vzdrževanje velike splitske luke le 367.000 Din na leto. Narod zahteva, da se nudi pomorstvu večja pomoč, zlasti za pristanišča in za napredek našega pomorstva sploh, ker smo vendar pomorska država.

Z zakonom je treba preprečiti nabavljanje starih ladij, s katerimi je vsak modernejši, hitrejši promet nemogoč. Izvoz naših pridelkov in izdelkov je šel skozi naša pristanišča le v 35 odstotkih z našimi parniki in pod našo zastavo, uvoz pa celo samo s 30 odstotki. Narod se pritožuje zaradi slabih, previsokih železniških tarif pri izvozu kmečkih pridelkov, olja, vina, žita in rib. Zato zahteva potrebne olajšave. Tobak je prinesel sadilcem tobaka leta 1929. okrog 104 milijone dinarjev, v letu 1933. pa je padel ta dohodek na 6 milijonov dinarjev za vso primorsko banovino. V okraju Imotski je n. pr. prebivalstvo prejelo leta 1929. za pridelani tobak 6 milijonov dinarjev, lansko leto pa samo še 600.000 Din. Znižano je tako število sadik, ker se manj kadi, kakor tudi odkupna cena tobaka. Zaradi splošne gospodarske krize zahteva narod, naj se vodi taka valutna politika, da se zniža vrednost dinarja toliko, kolikor je potrebno za obnovo gospodarstva. In še nešteto drugih važnih reform je treba.

Narod povsod z navdušenjem sprejema program svoje Narodne stranke in zato so po vseh teh krajih naši narodni poslanci Narodne stranke doživljali tako lep sprejem kot borci za narodne pravice in kot pionirji boljše skupne narodne bodočnosti. Kakor delujejo poslanci povsod nadvse pridno, prav tako pridno delajo povsod tudi naši krajevni odbori Narodne stranke. Zato je ob takem delu in nepopustljivi borbi zmaga narodne misli zagotovljena.

»Konjeniki g. Puclja«

Z dežele, iz okoliša g. Puclja, smo prejeli spodnji dopis, ki je prav zanimiv in značilen na gotove razmere, v katerih mora živeti naše ljudstvo, ki so mu njegovi dosedanja voditelji ob sleherni priložnosti, ko je bilo treba doseči ljudsko zaupanje in pooblastilo za »narodno delo«, obljubljali vse mogoče, takoj po končanih volitvah pa so že pozabljali na svoje obete in prepuščali najbednejše valovom usode in naključja.

Prejeti dopis se glasi:

»Gotovo boste radovedni, cenjeni bralci »Edinosti«, kakšni so ti »konjeniki«?

Pri zadnjih občinskih volitvah v Velikih Laščah in okolici je izvajal takratni minister za socialno politiko in narod. zdravje g. Ivan Pucelj najživahnejšo agitacijo za svojo strankino listo in imel spriči svoje priznane politične izvežbanosti uspešne shode in sestanke na vseh straneh in krajih. Na teh shodih in sestankih je govoril silno sladko in mamljivo za svojo JRKD oziroma Jugoslovansko nacionalno stranko, češ: »Cenjeni volilci, volite samo nas, kajti le mi smo dobri in pošteni voditelji vsega slovenskega delavca in kmeta; mi pa vam bomo vsem preskrbeli dovolj dela in pošten zaslužek. Fantje, ki ste še mladi, jaz vam bom preskrbel razne dobre

službe in boste žandarji, finančarji, cestni nadzorniki itd.«

Kar cedile so se sladke obljube iz njegovega gromovitega govora na shodu na Robu, v Krvavi peči in drugod. Ker smo mi, kot ministru za socialno politiko zaupali, se razume, da smo šli volit samo »dobro in pošteno« Puceljevo ozir. Hočevarjevo listo, pustili pa smo v nemar vse druge poštene in zaupanja vredne ljudi, kakor so bili naši, pod pritiskom zavrženi in prepovedani Tomšičevi listi. Tako smo sedli na limanice g. Puclja oziroma njegove JRKD stranke.

Ko so potekle občinske volitve povsem po okusu in želji ministra g. Puclja le v korist njegovih ožjih pristašev, se nas je zglasilo osem delavcev pri g. ministru s prošnjo, naj nam da, kar nam je obljubil. G. Pucelj, ki je znan kot vedno dober in socialen mož, nam je odgovoril: »Fantje, dobili boste prav lepo in čedno delo, in sicer kje? V Banat vas bom poslal. Tam boste dobili za svoje delo lep denar, pa še koruzo in pšenico povrh, ker ste fantje na mestu. Samo malo še počakajte.«

Vse je bilo dobro in čakali smo. Zglasili smo se tudi pri pristašu, zaželjenem županu, ki nam je dejal: »Fantje! Sedaj imam pa že vse v redu; dobili boste polovično voznino in šli

boste na državno veleposestvo Karadjordjevo.

Spravili smo skupaj svoje bomo imetje v kovčege in se napotili na pot. G. minister nam je še dal neko priporočilo na upravo veleposestva in vozili smo se res za polovično ceno. V Karadjordjevo smo prišli dne 31. marca 1934. ravno na Veliko soboto, in prijavi smo se upravniku veleposestva. Bilo nas je osem čvrstih, dela in zaslužka voljnih fantov. Upravnik nas je že na prvi pogled hladno sprejel in odkazan nam je bil hlev za stanovanje. Takoj po Veliki noči pa smo prijeli tudi za delo, toda brez hrane in plače zaenkrat, se razume. Lotili smo se odkazanega nam dela z vsemi močmi, da pokažemo, da smo slovenski fantje v resnici najboljši in najpridnejši delavci.

Toda vse zaman. Ko je bila zjutraj ura 6., smo začeli z delom; bilo pa je že 8., pa 10., celo poldne in še več, toda hrane od nikjer. Lačni smo bili po trdem delu tako, da nismo mogli več delati in smo se napotili zopet v upravo radi hrane. Že na dvorišču pa nas je prestregel ekonom žrebčar in nas vprašal, kam hočemo. Ko smo mu razložili naš položaj, nam je sirovo zabrusil: »Nikamor ne boste hodili! Za vas nimamo dela in glejte, da se takoj izgubite! Zabelil je to svojo sirovost s tem, da nam je opsoval mater.

Z žalostnim srcem in praznim žepom ter želodcem smo se spomnili svojega velikega dobrotnika, ministra g. Puclja, ki nas je poslal v tak »raj«. Seveda je bilo to spominjanje na našega »rešitelja« precej laskavo

zanj. Pobrli smo zopet svojo borno imetje in se podali na dolgo pot proti domu; beračili smo od hiše do hiše, spali na prostem in se pogosto spominjali plemenitega g. Puclja, češ, sedaj se lepo vozi v salonskem vozu, do katerega mu je pomagalo ljudsko zaupanje in tudi naši glasovi. Govorili smo si: »Dobro nas je potegnil, pa upajmo, da ne bo nikogar več!«

Potovali smo po dolgi poti, večkrat lačni, kakor pa siti, celih 15 dni; med potjo smo se pa pogovarjali: »Glej ga no, našega »socialnega« ministra Puclja, ta je pa res dober človek; še beračiti nas bo navadil.« Kljub vsem naporom in trpljenju ter pomanjkanju smo ohranili še precej pristnega dolenjskega humorja in smo zbijali šale, češ da smo »Pucljevi konjeniki«. Seveda nismo mi jahali nikogar, temveč so jahali naši kovčegi, ki so nam med hojo poskakovali na plečih.

Čez 15 dni smo »prijahali« v svoj domači kraj. Samo ob sebi se razume, da smo obiskali tudi svojega dobrotnika, ministra g. Puclja in mu odkrito rekli: »Če že službe ni, nam povrnite vsaj potne stroške!«

To nam je g. Puclj tudi obljubil in zatrdil, da bo vso zadevo preiskal in če je vse res, kar smo mu povedali, da bo že povrnil naše izdatke. Ker smo vsi njegovi »konjeniki« siromaki in smo naše zadnje imetje zapravili na njegovo priporočilo, bi prosili g. ministra, da bi bil tako kavalirski napram nam in nam povrnil naše stroške.

Viktor Adamič.

Beseda naših gobarjev

Poleg nabiranja zdravilnih zelišč se bavi naše siromašno podeželsko ljudstvo tudi še z nabiranjem gob, ki jih postavlja na trg sveže ali pa posušene. Je to nekak »lovski« stranski poklic našega malega človeka, iz katerega si ustvarja vsaj skromen, slučajnostni sezonski dohodek. Kakor se sliši in bere, predstavlja vrednost izvoženih suhih gob iz naše države v tujino vsako leto visoke milijone dinarjev. Pri tem pa je zopet resnica, da se ti milijoni ne stekajo v prazne žep največjih revežev, temveč obtiče v blagajnah in listnicah raznih tozadevnih prekupčevalcev in trgovcev. Saj cene suhih gob so skrajno nizke, tako, da se gibljejo letos le med 22 do 30 Din za kilogram, pri čemur pa moramo upoštevati, da mora plačevati ubogi gobar pri vstopu v mesto še visoko mestno mitnino oziroma uvoznino.

Kdor pozna le osnovno »latinščino« naših podeželskih gobarjev, ve, kako trdo so prisluženi pri tem »športu« ti skromni dinarji. Zato bi pa bilo v tem oziru že skrajno potrebno, da bi se tudi tej naši gospodarski panogi

posvečala nekoliko večja pozornost in tudi zaščita! Kajti, nikakor ne gre, da bi naši pridni gobarji, ki tudi v našem narodnem gospodarskem življenju predstavljajo dokaj močan steber, bili docela prepuščeni raznim spekulantom na milost in nemilost. Za uspešno vnovčevanje tega močno iskanega in v svetu zahtevanega gozdnega sadeža, kakor tudi v zaščito interesov naših gobarjev, bi bil pač še najboljši izhod, da bi se pri nas ustanovila enotna — gobarska nakupovalna in prodajna zadruga. Ker bo pa najbrže tudi ta, kakor sploh vsaka dobra misel, naletela še marsikje na močan odpor, bi bilo priporočljivo vsaj to, da bi se naša »Kmetijska družba« nekoliko bolj zavzela za gobarske interese. Kakor je hvalevredno njeno uspešno posredovanje pri prodaji zdravilnih zelišč, še bolj bi ji bili hvaležni naši gobarji, če bi jim ponudila svojo pomoč.

Upamo, da nismo gobarji iznesli svojih upravičenih tožb in želj v javnost zaman, temveč da bodo našle pri pristojnih činiteljih odprto srce in — polno umevanje! — L. S.

Nekaj pripomb o taksi 50 par

Ni še dolgo tega, ko smo čitali v dnevnikih, da je naše prometno ministrstvo na podlagi zakona o društvu »Rdečega križa« odredilo, da se mora v času od 16. do 22. septembra t. l. pobirati taksa po 50 par v poštnem in potniškem prometu. Kar se tiče primoranih tozadevnih prispevkov, je stvar še nekako v redu, vsaj ta plemenita in človekoljubna organizacija ne zasluži le od slehernega vsega zaupanja in spoštovanja, temveč tudi čimvečjo gmotno podporo. Teh misli je nedvomno

tudi naš kmet, saj že neposredno po svojih otrokih, ki delujejo pri podmladkarjih »Rdečega križa«, doprinaša skoraj največ med vsemi sloji!

Nikakor pa ne smemo zameriti kmetiču, če tudi sam sproži razne pomisleke o tej ministrski odredbi, ker je pač pri tem tudi sam zopet najbolj prizadet. Vsa komur med nami je znano, da se naš kmet vozi v mesto zlasti jeseni, ko pač prodaja svoje pridelke. Poleti za to nima časa in tudi ne denarja, kakor ona gospoda,

ki lahko zapravlja denar po raznih domačih, še večkrat pa tujih letoviščih. Toda je že zlomek, ako prav v tem grmu ne tiči zajec. Naposled bi pa morebiti utegnil trpeti še celo naš tujski promet, če bi se vpeljala ta pristojbina v času letoviške sezone? In vendar je takrat najživahnejši potniški promet ter bi tako imel tudi »Rdeči križ« znatno višje dohodke.

Še bolj upravičeno, tudi iz narodno-gospodarskih ozirov, bi pa bilo, da bi se ona naša gospoda, ki obiskuje tuja, inozemska kopaljšča in letovišča, obdavčila v korist »Rdečega križa« s takso, ki naj bi znašala za osebo za vsak dan njene zabavne odsotnosti

vsaj po 10 Din. Mislimo, da bi se že samo na ta način nabrala precej čedna vsotica.

Glede poštnih takse »Rdečega križa« bi pa bilo tudi umestno, da bi se vpeljala ista med letoviško sezono, ko je vendar splošno znano, da se prav takrat pošilja na raznih luksuznih razglednicah in kartah največ — pozdravčkov in poljubčkov križem tega zmešanega sveta. Je pa še mnogo drugih virov, iz katerih bi se lahko črpali dohodki za to občekoristno akcijo. Samo poiskati jih je treba! Tega pa ne bi svetovali poskušati v praznem žepu našega malega človeka, temveč tam, kjer vladajo iz tujine uvoženi puder, šminka in šampanjec...

Iz našega pokreta

Javen shod

Jugoslovanske narodne stranke

bo v nedeljo 23. septembra 1934

ob 7. uri zjutraj

pri Sv. Andražu pri Velenju

pred cerkvijo

Občni zbori naših organizacij

V nedeljo, dne 16. septembra 1934:

V TRBOVLJAH ob pol 10. uri dopoldne v Pravdičevi gostilni na Vodah.

V nedeljo, dne 23. septembra 1934:

PRI SV. JURIJU POD KUMOM ob 7. uri zjutraj v gostilni g. Martina Kneza.

V VELENJU ob 10. uri dopoldne v prostorih hotela Rak.

V ŠOŠTANJU ob pol 3. uri popoldne v »Zadružnem domu« za občini Šoštanj in Družmirje.

*

IZ GIBANJA V LJUBLJANI

Po prejšnjih lepo uspeh javnih informativnih sestankih Jugoslovanske narodne stranke v raznih okrajih Ljubljane, je priredil Akcijski odbor v zadnjih dneh prav dobro obiskane in v vsakem pogledu dovršeno izpadle sestanke še v naslednjih krajih:

V petek 7. t. m. je bil sestanek v salonu Bankove gostilne »Pri Nacetu« na Šmartinski cesti, v ponedeljek 10. t. m. ob 20. v Spodnji Šiški v Kržišnikovi restavraciji »Gorenjski kolodvor«. Na obeh sestankih je bil izvoljen za dotični okraj veččlanski pripravljalni odbor za ustanovitev krajevnih organizacij. V torek 11. t. m. zvečer je bil informativni sestanek v Martinčevi gostilni v Zgornji Šiški, kjer bo pa prihodnji teden na splošno željo članov in somišljenikov sklican še ponoven širši sestanek. V sredo 12. t. m. ob 20. uri je bil lepo obiskan sestanek za bežigranski okraj v Kačičevi gostilni, v petek 14. t. m. pa v Neradovi gostilni v Rožni dolini, Cesta IX, številka 3 »Pri Franceljnu«. Prihodnji teden bo še ponovni sestanek za Krakovo-Trnovo. Več na lepakih.

*

VELENJE

V tako vnebovpijočih krivičnih razmerah, kakor pri nas v Velenju, se menda ne nahaja delavstvo nikjer v naši državi. Iz zadnjega dopisa, objavljenega v 25. številki »Edinost«, je bilo razvidno, kako daleč se je že znižal stalež delavstva v teku zadnjih 10 let. Od okrog 1000 nekdaž za-

Domisleki . . .

Čudno! Vsakdo si želi, da bi se v teh časih nekaj zgodilo, vsak pa se tudi boji, da bi se še moglo kaj zgoditi!

Dolgoprstneži že izumirajo, to pa zato, ker ni ničesar več v praznih žepih njihovih žrtev!

Morala sedanjega časa: Enaka krivica za vse!

Očiščevalna težkoča naših režimovcev je, da brezuspešno po- metajo pred tujim pragom!

Največkrat menjavajo svoje prepričanje oni ljudje, ki ga sploh nimajo!

Žalostno! Čimbolj spoznavajo ljudi, tembolj vzljubljaš — živali!

Čudno! Je pač že res, da živimo v času zračnega prometa, ko pa visi vedno nekaj v zraku!

Roka roko umiva, obe sta pa le umazani!

Moderen »šlager«: Evropa postaja pokopaljšče, Ženeva pa njen upravitelj!

sene širom naše zemlje, radi katere delavstvo že toliko časa trpi. Ali veste »gospoda«, kaj se pravi 11 let praznovati sihte?! Kaj pomeni 11 let pomanjkanja in trpljenja? Ali se še spominjate, da so vaši agitatorji nastopali ob volitvah z besedami: »Ako ne boš volil nacionalne liste, potem sploh nisi — državljan...« In so vas volili — a kaj sedaj? Vsi ti državljani trpijo dobesedno pomanjkanje, in kje so vaše obljube?

Ah, da! Ni sram vašega tedenskega glasila prinesiti v svet poročilo, da sta, ta in ta čas, v nekem revirju TPD umrla dva rudarja-upokojenca dobesedno radi pomanjkanja, radi gladu...

Lansko leto je bila poslana v Trbovlje komisija, ki naj ugotovi dejanski stan tamošnjega delavstva. Tudi nam je obljubila, da pride v Velenje, a je ni bilo. Zakaj, to že člani komisije sami dobro vedo. Kajti, odkrila bi se bila še vse drugačna »mizerija«, kakor pa v revirjih TPD.

Gospoda! Tu je poprišče javnega udejstvovanja v prid državi in državljanov. Vi, ki hočete imeti patent na »jugoslovanstvo«, započite svoje živce v te kričeče razmere in odstranite zlo. Zmanjšajte delo in skrb »Protituberkulozni ligi«! Toda, zato nimate smisla, nimate čuta in ne energije. Samo, če se gre za shod opzijske stranke, takrat imate vse sposobnosti, da ga skušate preprečiti.

Narod vas je spoznal, on vas več ne mara; to so pokazale zadnje občinske volitve in ob bodočih volitvah vam bo pa pokazal to, kar vam gre, namreč — hrbet! S svojim »patentiranim jugoslovanstvom« ste narod širom Šaleške doline pripravili do tega, da se je združil proti vam in vaši hegemoniji, s popolnim soglasjem pod praporom Jugoslovanske narodne stranke, od katere edino še pričakuje rešitve iz tega neznoznega stanja. — Tkavčev.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU.

V nedeljo, dne 26. avgusta t. l. se je vršil tukaj javen shod vladne JRKD ali po novem Jugoslovanske nacionalne stranke in sicer za ves ljutomerski okraj. Agitacija in napoved za ta shod sta bili sledeči: »Kdor hoče slišati resnico, naj pride na ta shod, na katerem bodo govorili gg. Puclj, Petovar, Zemljič, Dobrovolc in drugi. Igrale bodo vse godbe iz okraja in v narodnih nošah bodo prijezdili na okrašenih konjičih iz vsega okraja vsi po-

šteni kmetje: ljudi bo nad 5000, dalje vsi Križevci v slavolokih in zastavah, rediteljev bo 40 in 60 orožnikov, za izzivače je pripravljena ječa itd. <

Shod sam je pa nudil povsem drugačno sliko, tako za poslušalce, kakor tudi za prireditelje in njihove goste-govornike. Govorili so le gg. Pucelj, Petovar in Zemljič, dočim drugih ni bilo. Igrale so vsega 3 godbe, prijezdilo pa je v narodnih nošah na shod 9 oseb in še to so bili ali hlapci ali pa taki, ki še lastnih konj ne premorejo. Ljudi je bilo okrog 400 in še od teh polovica od opozicije oziroma od Jugoslovanske narodne stranke. Prišli so ljudje pač iz radovednosti, kaj bodo ti patentirani narodni zastopniki resničnega povedali. Pripomniti moramo, da je bilo med poslušalci kakih 60 uradnikov in učiteljev, ki tako polnoštevilno še nikdar niso bili zbrani v Križevcih.

Kakšno je bilo razpoloženje na shodu, si lahko vsak sam predstavlja, če ve, da je bil vsak udeleženec pregledan po raznih pristojnih činiteljih od nog do glave. In te funkcionarje ima prebivalstvo še od zadnjih občinskih volitev v tako »dobrem« in »prijetnem« spominu, da nihče ni niti iztegnil roke, s katero bi naj dvignil klobuk v pozdrav. Res veliko ljubezen uživajo ti gospodje med ljudstvom. Mrki pogledi, ki so deževali na to gospodo, so govorili marsikaj.

Govorniki so se z vsemi napori svojih rok in nog, grla in drugih pomožnih delov telesa trudili, da bi vneli navzoče za svoj evangelij, toda zaman. Nekaj prisiljenih, polglasnih in zapovedanih »živio« klicev je bilo čuti semintja. G. Pucelj je razlagal, zakaj ni več v vladi in je dejal, da je samovoljno prošil za razrešitev, ker hoče med narodom pomirjevalno vplivati na razpaljene strasti. Tega mu ni nihče verjel, zlasti še, ker je njegov poslanski tovariš g. Zemljič dne 21. maja t. l. na shodu v Križevcih vso zadevo razlagal drugače in sicer je dejal, da imata gg. dr. Kramer in Pucelj v Beogradu vsak svojo zaslonbo; ker pa da pripada Sloveniji samo eno ministrstvo, pristojni krogi niso vedeli, koga naj bi odpustili, pa so postavili kar oba na rapoloženje,

da bi ne bilo morda med njima kake zamere ali sovrašva.

Vsekakor bi priporočali gospodom od JRKD, da se prej dogovore med seboj o takih delikatnih zadevah, da bodo govorili vsi enako, ker sicer so blamaže po opisanem vzorcu neizogibne. Ugotoviti pa moramo dejstvo, da je bilo na shodu JRKD stranke pri nas dne 21. maja tik pred ponovnimi občinskimi volitvami več ljudi, kakor sedaj na tem »velikem« okrajnem shodu. Povemo pa ob tej priliki gospodom od JRKD stranke, naj raje nikoli več ne hodijo lovit k nam kalinov na svoje limanice, ker jih ni več. Vsi pametni in trezni kmetje so namreč pristopili k svoji edini zagovornici in zaščitnici, k Jugoslovanski narodni stranki, ki se res odkrito bori za narodne pravice in svobosčine ter za boljšo skupno bodočnost.

Pogreb JRKD stranke smo pri nas opravili dne 26. avgusta t. l. in ni bil preveč časten in slovesen. Je pač strašna kriza in zato JRKD stranki le iskreno želimo, naj v miru počiva in se nikdar več ne vrne med nas. Pristašev si je namreč JRKD stranka ohranila v naših Križevcih komaj še za dobro kvartaško igro za zeleno mizo in to le še do prihodnjih volitev, ko bomo zaigrali mi in tudi sijajno zmagali. Da bomo dosegli čim veličastnejšo zmago, naj se nam pridružijo vsi, ki spoštujejo svobodo, pravico in enakopravnost vseh dobrih državljanov naše Jugoslavije! — S.

TRBOVLJE

Naj nekoliko načnemo žalostno poglavje o suženjstvu našega rudarskega delavstva v revirjih Trboveljske premogokopne družbe, o trpljenju, bedi in skrbeh našega rudarja, najbolj izkoriščenega in prikrajšanega delavca globoko v osrčju zemlje. Zopet se bliža čas, ko nameravajo velekapitalisti od TPD odvzeti našemu izčrpanemu, ubogemu rudarju poslednji košček trdega kruha. Da ta poslednji košček ni nobena slaščica ali kolač bo priznal pač vsak, ki ve, s kakšnim naporom in v neprestani smrtni nevarnosti si ga prisluži trpin v večni mrtvaški srcaji za ohranitev sebe in svoje sestradne družine. Redki delovni sihti in mizerne plače silijo našega ru-

darja v obup, zlasti če je primoran pošiljati z ozirom na dolg, ki ga mora delati v družbinem konzumu za najskromnejše, zasilno preživljanje svoje družine, že tudi svoje otroke na vrata usmiljenih ljudi, kjer prosijo kot mali, ne preveč priljubljeni berački za skromno podporo v borbi za samoohranitev.

Kako se postopa z rudarji, skoraj ni mogoče napisati, ker bi moral papir sam pordeti od jeze in sramu. Človeškega dostojanstva za trpečega rudarja rudniški velekapitalisti in njihovi oprode ne poznajo. Čim kak rudar v obupu ali v redki minuti samozavesti dvigne svojo glavo in glas, zahtevajoč dela in kruha, že ga razni uslužni »bratje« ovadijo kot komunista in protidržavni element. In tedaj slede nepopisne »sladkosti« preganjanja in zapostavljanja.

Pomnijo pa naj lahkomišelnih gospodje iz svetlih pisarn črnega rudnika, ko sede v visokih palačah in odločajo, kakor da se igračkajo, o usodi tolikih družin in življenj, da so se znali naš rudarji boriti za narodno in državno osvobodjenje kot pravi junaki in da tega niso še pozabili. Sila in zaničevanje izzivata odpor, kar v večini primerov ni nič dobrega in obče zdravega. Zahtevamo, da se zagotovi našim rudarjem človeka dostojno preživljanje, ker tudi to je dolžnost države napram njenim državljanom. Vsi trpini iz črnih revirjev pa vstopite v borbene vrste Jugoslovanske narodne stranke, pod katere čistim praporom se bomo borili za človeške in državljanke pravice naših rudarjev in našega malega človeka sploh. V črno noč rogov in mračnih duš obupajočih rudarjev naj zopet čimprej posije solnce svobode, zadovoljnega življenja in vsaj skromne sreče!

Rudnik še vedno za živila, nabavljena v rudniškem družbinem konzumu, odtrguje dolg kar od plače, kar pa ni v skladu z zakonom. Naj se da rudarjem možnost osvoboditve od tega konzuma in njegove slabe potrebe, pa bo precej storjenega. — Kj.

Krajevne zastopnike

išče zavarovalnica proti proviziji in mesečni plači. Ponudbe na upravo »Edinosti« pod značko »zaslužek«.

Kongres Jugoslovanske narodne stranke

za vso državo bo

v nedeljo 14. oktobra 1934. v Beogradu.

Pripravljajte se že sedaj na čim mnogoštevilnejšo udeležbo! Znižana voznina na železnicah!

IZ BOROVSKEGA KOTA

Letoviško vrvenje je tudi že pri nas minilo in namesto njega se vgnezdilo dolgočasje, ki ga spremlja semintja še kak »globok vzdih« ob pogledu na pozdrave iz davkarije.

Poznam na pr. bajtarja, ki nima ničesar, razen podrtije nad seboj, pa je obdavčen povsem enako s trdnim gruntarjem. Pa še lepše! Pred leti si je sezidal pri nas najlepšo vilo v okolišu neki — falirani bankir; ta vila pa je uvrščena pri odmeri davkov med lesene hribovske bajte zadnje vrste. Pa se pritoži, ti pravijo!

Kar se tiče rubežnikov, moramo priznati, da so v svojem poslovanju že več, kakor vestni. Ni še dolgo tega, kar je bil nekemu obrtniku zarubljen strojček, ki spada kot orodje k njegovemu obrtu. Na kakšni zakoni podlagi se je to zgodilo, mi ni znano.

Sliši se tudi, da delavcem, ki so zaposleni pri cestnih delih na Vršič, izplačujejo trdo prislužene mezde v — gostilni! Vprašamo le: Ali je to tudi »zakonito«?

Da se pri nas bije hud konkurenčni boj, se pozna tudi že med našimi postrežki. Je med njimi ubog dobrovoljec-invalid, ki je nekaterim naravnost v nepotje, in sicer tako, da se poslužuje napram njemu najpodlejšega denuncijantstva. Nasprotno, je pa med zavistneži nekdo, ki je upokojenec in hišni posestnik, toda tega socialnega »madeža« noče opaziti nihče! Pa menda ni tudi tukaj v vzročni zvezi kaka — »žlahta«?

Naša hribovska javnost hrepeni po pojasnilu, koliko je resnice na tem, da so baje prejimali v

zimskem času, ob priliki razdeljevanja koruze ubožnim slojem, za to delo določeni občinski odborniki — dnevničarji? Kakšno zamudo časa bi bili trpeli v tem primeru in koliko je to v zvezi z blagom občanov ter s socialnostjo še posebej, nam v resnici ni znano. Zato bi bili zelo hvaležni za — blagohotno pojasnilo!

KOLENDAR »BORBAŠ«.

V tisku se nahaja v Beogradu narodni koledar »Borbaš«, ki bo vseboval tudi celoten program Jugoslovanske narodne stranke in čigar vsa vsebina se bo nanašala na dosedanje delo Jugoslovanske narodne stranke. Koledar bo ilustriran, izšel bo v velikem formatu in bo imel okrog 160 strani. V prednaročbi velja 10 dinarjev, v podrobni prodaji po končani prednaročbi pa se bo prodajal po 12 Din izvod. Prednaročilo z zneskom 10 Din je poslato na naslov: Uredništvo koledarja »BORBAŠ« v Beogradu, Čika Ljubina br. 18/I. — Segajte pridno po svojem koledarju!

Domisleki . . .

Znamenje sedanjega časa: Odprta usta in odprte — roke!

Kaj še manjka pri nas? Davke na — zabavljaje!

Zakaj je okrog narodne skupščine tako spolzko? Zato, ker so režimovci zmetali svojim volilcem že ves pesek v oči!

Moderna davčna napoved: Včasih čevljarija, danes beračija!

Čudno je, da se državljanom še ne zatrosarinjijo — svobodne misli!

Poravnajte naročnino!

Le od nje je odvisno izhajanje lista!

Radivoj Peterlin-Petruška:

K mátuški Rusiji

Saronski, ali kakor ga zdaj imenujejo Epirski zaliv je krajši, toda širši ko Korintski, toda par otokov in polotokov ga dela na videz ožjega. Dva otoka: Salamis in Egina sta zgodovinske važnosti in imata slavno, viharo preteklost. Saj je v tem zalivu, kakor na suhem na Istmu, velikokrat odločila usoda ne samo grškega, temveč tudi drugih večjih narodov.

Na primer: Tukaj pred nami leze vedno bolj in bolj iz morja pust, skalnat otok Salamis in se nam vidno bliža. In ob tem otoku se je 20. septembra štiristo osemdesetega leta pred Kristom bila odločilna bitka, v kateri je grški vojskovodja in atenski državnik Temistoklej popolnoma uničil brodovje perzijskega kralja Kserksa.

Tukajšnje ljudstvo pravi Salamini Koluri, to je presta, ker je otok v resnici podoben presti, tako zvit in zategnjen je namreč. Tudi glavnemu mestu je bilo še pred kratkim ime Koluri, pa to grški gospodi ni bilo všeč in ga je prekrstila v Salamis.

Kakor sem že omenil, je otok večinoma skalnat, puščoben in suh. Nobenih večjih gozdov in zelenja ne opaziš na njem, le po obrežju raste trta in žito. V starih časih je pa Salamina na debelo izvažala perutnino, sir in med. Najprej so jo naselili Feničani in so jo baje imenovali Baal Šalam (Gospod miru). Dolgo časa je bila samostojna republika, pozneje so jo pa pokorili Atene.

Nekaj posebnega je pa prebivalstvo tega otoka,

ki leži naravnost sredi Grške. Okrog sedem tisoč jih je in večinoma so — Albanci. Bogve kako so zabredli semkaj. Najbrž ob času navala Aleksandra Makedonskega.

Ogledali smo si otok od vseh strani in zdaj plove parnik že okrog zadnjega rtiča ter se bliža Pireju, velikemu pristanišču glavnega mesta Grčije — Aten.

Na parniku je vse živo. Potniki zbirajo prtljago ter jo nosijo na krov. Prerivajo se, kriče in kolnejo. Vsak komaj čaka, da pride na breg.

Le gori na vrhnji palubi stoji debeli Monakovčan. V roki drži rdečega Bädekerja in čita spremljevalki nekaj zanj zelo zanimivega. Prebere odstavek in pokaže z roko proti jugu, kjer se obrisuje v daljavi gorati, skalnati otok Egina.

Sedem na sosednjo klop in poslušam.

»V starem veku je bila Egina nad sto let prva morská država v helenskih vodah. Naselili so jo najprej Dorijci iz Epidavra in mlada naselbina je v trgovini kmalu tekmovala z njim. Malo pred vojno s Perzijci je cvetela najbolj. Pravijo, da je tedaj imela nad pol milijona prebivalcev, od teh je bilo štiristo tisoč sužnje. Znameniti so bili njeni lončeni in kovinski izdelki, mazila in razne drobne vsakdanje potrebščine.

Eginci pa niso bili samo trgovci, ampak so se odlikovali kot neustrašni junaki v boju, na morju in na suhem, posebno v bitki pri Salamini, in dobivali prva darila pri Olimpijskih igrah.

Znamenito je tudi njeno kiparstvo in druga upodabljalna umetnost, ki je bila tako dovršena, kakor nikjer drugod.

Ko so začele Atene rasti in se razvijati, je Egina začela padati in nazadnje je postala podložnica Aten. Ob začetku Peloponeske vojne so Atenci prisilili Egince, da so se morali z ženami in otroci z otoka izseliti in dati prostor priseljencem iz Atike. . . .

Monakovčan bi še dalje čital, toda na ladji je nastal tak dirindaj in hrup, da nisi slišal samega sebe. Nejevoljen je vtaknil Bädekerja in očala v žep ter odšel v kabino po svoje stvari.

Parnik je zatulil in zavil mimo svetilnika v pirejsko luko. Na krmi zaropota. Spustili so sidro. Parnik se obrne in se bliža z desnim bokom obali. S pristanišča ga oblepijo postrežki in nosači ter vsiljujejo potnikom svojo uslugo v vseh mogočih jezikih, katerih pa nihče ne razume.

Parnik se nasloni na kamnito obal in spusti stopnice. Začne se pehanje in drenjanje, da joj. Meni se nikamor ne mudi. Zgoraj na palubi stojim in z veseljem opazujem privanje nestrpne množice.

Nazadnje se krov skoraj čisto izprazni in ko začno na drugem koncu mornarji izkrcavati blago, vzamem tudi jaz svojo culico in odidem na suho.

In odkritosrčno vam povem, da nisem še nikjer z manjšim veseljem zapustil ladje, kakor ravno tukaj, v Pireju, v predverju znamenitih, zgodovinskih, čudežnih, častiljivih Aten.

Komaj sem naredil par korakov od parnika, že me je obsula kopa razčepanih fantalinov in se mi ponujala za spremljevalca. Jaz sem pa samo mahnil z roko in trdnih korakov nadaljeval svojo pot.

(Dalje prihod.)